

TARTUMAA ARENDUSSELTSI PIIRKONNA OMAVALITSUSTE PRIORITEEDID JA VAJADUSED

Valdade külastused märts 2018

Kokkuvõtte valmis 27.04.2018

Vald/liin	Prioriteetsed investeeringud	Kogukond/ noored	Ettevõtlus/turism/kohalik tootmine	KOV/sotsiaalteenused
ELVA	Elva ujula ja spordihoone, Hellenurme mõisahoone fassaad ja tuleohutus, Kentsi paisjärve taastamine, Käärdi lasteaed, Paluperi kooli ja noortekeskuse kergliiklusteed, Puhja territooriumil kruusateedele tolmuvaba kate, Rannu kooli renoveerimine. Puhja kool vajab investeeringuid. Kavilda ürgoru arendamine: Annikoru puhkeala ja seikluspark, Alt-Laari muinasmägi, Kentsi paisjärv, Reku sildumisaala Emajõe Jõeriik, Lõuna-Eesti jalgrattateede marsruudi arendamine, Elvas konverentsikeskuse pakkumine. Tartu-Elva rongiühendus on oluline, et toimiks hästi.	Elvasse skatepark, noortekeskused (Puhja, Konguta), üritused, osaluskohvikud, vahendite soetused, väliatraksioonid, mobiilse noorsootöö bussi käimapanek, õpilasmalevad, tööpraktika, õppereisid, suvised tegevused (laagrid), koostöö Tartu Teaduspargiga, väikeprojektid otse TAS-i noortefondi. Konguta rahvamaja sisseade - noortele vahendid, tegevusvahendid, külade infotahvlid. Universaalkatttega korvpalliväljak/tenniseplatsid, lastele mänguväljakute rajamine üle piirkonna. Rõngu kogukonnakeskus-teenuskeskus. Ulila kogukonnakeskus. Eakate valdkond vajab tähelepanu.	Kavilda arenduste järel võimalus hakata arendama turismiga seonduvat ettevõtlust. Kollase akna paigaldamine Elva piirkonda? Võrtsjärve ääres on kollane aken. Kentsi paisjärve projekt (taotlus PKT-s - ujumiskohad, taristuinvesteeringud, vahendid jne, seostuvad ka hästi TAS-i meetmetega), Kavildasse tõstukiga suusamägi. Tartumaa Tervisespordikeskuse arendus - laskespordikeskus, hea näide toimivast koostöövõrgustikust Elva piirkonnas on Vapramäe-Vellavere-Vitipalu SA. Elva valda jääb nüüd kogu Võrtsjärve idakallas, Emajõe koostöövõrgustiku potentsiaal vajab kasutamist, Rõngu ümber koondunud toiduainetööstus - Rõngu Pagar, Aakre Moos, Rõngu Mahl jt. Turbaraba - võimalik arendada turbatooteid (mähised, lilled jms), kuigi suur osa turbast on otsas. Viidastamine on vajalik tegevus kogu piirkonnas.	Valla poolt huvi arendada koostöövõrgustikke, tugedada külaseltse, kogukonnateenuseid, parandada infovahetust. Alanud on valla uue arengukava ja eelarvestrateegia koostamine. Sotsiaalteenuste arendamisel on soov võtta kasutusele uuenduslikke lahendusi.
KAMBJA	Kambja poolal - päästetepool vajadus (projekt olemas), spordihoone renoveerimine, Kuuste ja Unipiha kool. Ülenurmel - kaasaegse ujula ehitamine Ülenurme kooli juurde, vallamaja laiendus. Tennisehall Tõrvandisse, Kambja eestvõttel plaanis suurem puhkealade kaardistamise ja arendamise projekt, luua nõ. puhkealade võrgustik, kaasates ka Kastre (Vooremägi) ja Nõo piirkonna. Kambja Perearstikeskuse juurde soolakamber, terviseteenused, hooldekodu laiendamise võimalus.	Oluline rajada lastele mänguväljakud uutesse suurematesse kohtadesse. Kambjas tugev kultuurielu. Aktiivne tegevus MTÜ Õnnemaa Pere- ja Noortekeskustes Ülenurmel ja Tõrvandis. Tugev Gümnaasium Ülenurmel, spordikallak, muusikakool samuti tugev.	Ettevõtlus aktiivne, pidev planeeringute tegemine ettevõtlusega seotud hoonete rajamiseks. Potentsiaali nähakse ka Ülenurme lennujaamal ja Lennuakadeemiaga koostöö. Majutuskohtade kasvu vajadust ei ole tunda. Suur vajadus ujula ehitamiseks Ülenurmele, nii elanikkonna kui ka kooli jaoks. Elanikkond kasvamas, huvi ka teenuste pakkumiseks, valda lisandunud uued Coop-i poed Kambjas ja Tõrvandis. Uhti Avatud Ateljee tegutseb aktiivselt. Plaanis valla puhke- ja virgustusalade kaardistamine võrgustiku loomiseks koostöös Kastre vallaga. Lõuna-Tartumaa puhkealade võrgustik - Vooremäe, Tõrvandi park-mets, Külitse järve ümbrus, Pangodi piirkond, Kuuste park - alade kaardistamine, kokkulepped, investeeringute vajaduse kaardistus. Info koondamine vallas toimivate sündmuste, õpitubade kohta.	Probleemiks lasteaiakohtade tagamine. Arendamisel uued elamurajoonid. Olulised on kergliiklusteed ja muu infrastruktuuri tagamine arendustega seoses. Koolid (nt. Kambjas ja Kuustes) toimivad ka kogukonnakeskustena, võimalik kasutada erinevateks üritusteks, raamatukogud samuti nii kooliõpilaste kui ka vallaelanike kasutuses. Kambjasse on arendamisel perearstikeskus. Kambja poolal päästetepool vajab remonti, Kuuste ja Unipiha koolid vajavad investeeringuid.
KASTRE	Vooremäe arendus (taotletud 1,27 miljonit PKT-st, kogumaksumus 1,5 miljonit) - teenindushoone, puhkekohad, matkarajad, laskumismägi jne. Emajõe-äärsete objektidega tegelemine on vajalik, Emajõe arendamine tervikuna, teemaplaneering. Mellistesse uus kogukonna teenuskeskus, sh. noortekeskus, perearst, jms. Mellistesse uus hakkepuidu konteinerkatlamaja koos asula ja kooli keskkütte taastamisega (KIK-i taotlus esitatud).	Noortekeskuste arendamine on valla prioriteet. Mellistes plaanis ehitada uus hoone. Võnnu noortekeskuse renoveerimine. Roiul noortekeskuse sisustus vajalik. Korteritühistud - vaja suunata koostööle ja investeeringuid teha. Spordiplatside rajamine. Kogukonnatunne vähene, üldine passiivsus, uuselamurajoonide inimesed ei haaku veel piisavalt kogukonnana tegutsema. MTÜ Jaago Sõprade Seltsi ruumide renoveerimine - toimuvad käsitöökursused. Üle valla toimib elav kultuurielu ja ühisüritused. Roiu noortekeskuse arendamine, lasteaiade kõrval uus hoone, rulapark. Lääniste Sadama Selts - sadam ja puhkevõimalused vee peal, Lääniste Küla Selts - endine koolimaja vajab renoveerimist. MTÜd saavad toetust vallast, kultuurilised tegevused toimivad - kultuurimaja Kurepalus, Võnnus. Mäksal ei ole kultuurimaja - inimesed on ise teinud üritusi, vald on andnud toetust; Võnnus toimub märgiline sündmus - Kaerajaan. G. Suitsu muuseum - vajalik investeeringud sisustuseks - külakeskus, kölakoda, külalateater, suvekohvik ja suvelavastused. Tugevad tegijad - Lange motoklubi, krossirajad ja Mäksa kolhoos, Haaslava meeskoor.	Vallas palju väiketootjaid: kurk, tomat, kartul, maasikad ja muud marjad. Vajalik ettevõtjate suurem koostöö, leida paremaid turustuskanaleid. Tuntud koht Käbitare koos külaplatsiga, Melliste tuulik on arendamisel. Lennundusmuuseumis käimas laiendamine, langevarjuhüpete võimalus. Peokohti, toitlustust ja majutust väga vähe. Potentsiaaliga kohad Emajõe ääres - Kaagvere viinakööök ja Kastre kultuuriait, Kastre kindlus. Arendamisel Vooremäe kompleks koos teenindushoone ja rajatistega. Piirkonnas elujulisemad ettevõtted tegutsevad puidu või põllumajanduse, kivitootmise alal. Toimivad kruusakaevandused. Valla poolelt on palju tegemist planeeringutega. Lennundusmuuseum on tugev turismiobjekt. Piirkonna suurüritus on Lennunduspäevad. Lange motokeskus on samuti suure potentsiaaliga.	Juurdepääsud jõele, puhkajatele keskkond, kalamehed, kaardistada kergliiklusteed ja jalgrattateed. Vooremäe SA arendused. Emajõe võrgustiku ja võimaluste kaardistamise projekt - võimalik ühisprojekt TAS-i, näiteks koos Luunja, Tartu linna, Elva vallaga. Sotsiaalteenuseid korraldab vallas SA Hooldekodu Härmalõng ja SA Võnnu Hooldekodu - projektiplaanid ka TAS-i olemas. Koduhooldusel on ca 30 inimest - vald korraldab hoolduse. Vajalik on pesuköögi projekt Kastres, kus kogukond saaks käia pesu pesemas ja vanuritel oleks pesemisvõimalus. Sotsiaalkorterid on kehvast olukorrast. Sotsiaalsel teemadel projekte oleks vajalik teha. Mellistesse plaanis uus teenuskeskus - koos noortekeskuse, raamatukogu, perearstiga. Kaagvere kool on objekt, millel hetkel puudub kasutus. Võnnus valmib koolile ja kogukonnale uus staadion. Vooremäe mängud on valdade ühissündmus lastele, noortele. Võõpste koolimajas on vajalik investeering elektrisüsteem. Võnnu kooli sööklal on hädavajalik investeering.

Vald/linn	Prioriteetsed investeeringud	Kogukond/ noored	Ettevõtlus/turism/kohalik tootmine	KOV/sotsiaalteenused
LUUNJA	<p>Suur tähelepanu Emajõe kasutuselevõtu ja arendustega seoses. Ratsaturism, mõisad, puhkealad, Luunja väikesadam. Lohkvasse uus kogukonnakeskus ja uus lasteaed. Luunja kultuuri- ja vabaajakeskus. Luunjasse sotsiaalimaja arendus, vähendada eraldi olevaid kortereid. Kavastus vaja teha vee- ja kanalisatsioon investeeering. Kabina karjääri teha avalik rand, puhkekohad. Luunja vana lastelaagri ala?</p> <p>Lairiba kaardistused tehtud, edasi rahastuse küsimused.</p>	<p>Volikogu koosseis uuenes oluliselt viimaste valimiste järel. Linnaäärne piirkond tahab jõulisemalt osaleda. Aktiiv pole enam niivõrd vana vallakeskusekeskne. Valla sees eristub 3 erinevat kanti (Kavastu, Luunja keskus, linnalähedane piirkond Lohkvas), haldusreformi käik mobiliseeris valla elanikkonda koostööle. Kogukonna muutused – pidev trend, et tuleb juurde noori peresid. Üle 50% valla elanikest elab Lohkva, Rõõmu ja Veibri külades. 2017 a. kasv ca 250 in. võrra, 5%. Teenused noortele – Kavastus algkooli juures väike noortekeskus, mis katab vajaduse avatud noortekeskuse mõistes. Luunja noortekeskus – aktiivsed tegevused, avatud noorsootöö. Oluline teenuste kättesaadavus, planeeringute vastu suur huvi, elukeskkonna arendus, uusarendused (Veibri küla, Ihaste tagune kant), oluline hariduse teema (kättesaadavus, kvaliteet). Hakatakse ehitama uut lasteaeda. Koolivõrgu teema - gümnaasium on alles ja viimasel ajal kasvanud. Huvitegevuse võimalused kohapeal enamuses tasuta. Kultuurimaja Luunjas on koondanud huvitegevuse - senine tegevus olnud rohkem külaplatsidel, väiksemad külaplatsid, külamajad. Seltsid on aktiivsed. Vald valmis toetama seltside tegemiste kaasrahastamist. Laste – ja noortesõbralikkus on valla jaoks läbivalt prioriteet. Noortekeskused: Luunja, Kavastu, Lohkva. Lohkvas noortekeskuse hoone vajab edasiarendamist ja investeeringuid. Luunja koolis olemas tugev ettevõtlus- ja majandusõpe.</p>	<p>Töökoharänne on suur, enamus käib Luunja vallast tööil Tartus. Töökohtade suurimad pakkujad: Fortum, Giga, Kavastus Palmako (veab bussiga in. kaugemalt tööle), AS Tarmeko (tõi Tartust tootmise ära, probleeme keskkonnamõjudega, soov laiendada), Greif trüükikoda, Kayaki paadivalmistajad, Grüne Fee jne. Keeruline saavutada kokkuleppeid suurtootmise laiendamise ja keskkonnanõuete täitmise vahel. Tööstusparke pole vald ise arendanud. Pigem on kohapeal tööjõu leidmine probleemiks. TAS-i võimalused just mikroettevõtjate toetamisel. Turism - sobib piirkonna eripäraga. Kavastu parv, paadisadam, randumiskoht olemas. Luunjas puudu piisavalt toitlustus- ja majutuskohti. Arendada välja paaditurismi toetav infra - randumis-, tankimis- ja toitlustuskohad. Ratsatalud - toimivad võistlused, üritused, talliteenused. Emajõe koostöövõrgustik – TAS-i strateegias sees potentsiaalina. Seostub ka Luunja valla arengueesmärkidega. Aktiivne ja järkjärgult arenev on Emajõe Vabatahtlik Jõepääste. Luunja vald osaleb Peipsi koostöövõrgustikus ja näeb selles positiivseid arenguid. SA Luunja Jõesadam, Emajõe-Suursoo keskus (võimalik, et riik annab keskuse üle Luunja vallale), koostöö Lodja Seltsi ja RMKga. Arengupotentsiaali on majutusel-toitlustusel kohapeal. Vallas eraldi turismiga tegelejat seni tööil ei ole, samas turismiarendusega seotud objekte on päris palju. TAS-il on piirkondlike võrgustike meede – sobib Emajõe ja Peipsi koostöö ja tegevuste arendamiseks. Koostöökoht - Luunja valla esindaja TAS-i projekti "Innovatsiooni otsingul", teema, mille arendamisega tegeleda - kuidas Lohkvasse tekitada kohapealne külakeskus, kooskõlmiskoht, kogukonnateenuste koht. Kollaste akende võrgustiku osa – Luunjas aken olemas. Luunja valla ettevõtiad osalevad ka Taluturul.</p>	<p>Sotsiaalkulud on pigem väikesed, kuna ka abivajajaid on suhteliselt vähem. Iseloomulik uus noorem elanikkond. Sotsiaalnoustamise teenused piirkonnas olemas. Hajaasustuse probleemid. Pereaarstikeskus olemas – Luunjas ja Kavastus, apteek kohapeal. Lohkvasse plaanis uus külakeskus, kasvanud vajadus kogukonnateenuste pakkumiseks. Koostöö naaberomavalitsustega ühisosal põhinevates projektides, nt. Emajõgi. Koostöö Tartu linnaga toimib hästi – noorte valdkond, huviharidus, planeeringud, taristu, ühishanked, jms.</p>
NÕO	<p>Nõo Põhikooli ja Nõo lasteaia Krõll hoonete rekonstrueerimine; PKT projektiga Nõo-Elva jalg- ja jalgrattateed elluviimine; vaja on kergliiklusteid nii külades kui ka alevis. Nõo alevikus asuva Kivilinna platsi rekonstrueerimine; tänavavalgustuse rekonstrueerimine ja rajamine (Illi ja Vissi külad, Meeri mõis, Tabuli jne); Nõo Veskijärve ümbruse puhkeala arendamine; Nõo kooli staadioni rekonstrueerimine; Nõo kultuurimaja rekonstrueerimine; Tõravere puhkeala arendamine ja kõnniteede rekonstrueerimine; uus jätmejaam. Turismi valdkonnas: Luke mõisakompleksi vee- ja kanalisatsioonitrasid, valitsejama rekonstrueerimine. Vapramäe ja Vitipalu matkaradade uuendamine.</p>	<p>Luke külakeskus, internetipunkt. Nõo kiriku tegevus aktiivne: pühapäevakool, noorte ansambel, meesansambel, ülevabariigilised üritused. Aktiivne küla ja külaselts Meeri külas - maaküte rajamisel LEADER projektiga. Vajadus rajada ja uuendada aktiivse kehalise tegevuse võimalusi, samuti mänguväljakuid lastele. Vajadus tugeva multifunktsionaalse tegevuskeskuse järele Nõos: ringid, päevakeskus eakatele, noortekeskus. Nõos on tugev reaalkallakuga riigigümnaasium ja tugev muusikakool, mis toimib samuti toetavalt kogukonnale ja noorsootööle. Tegutsemisvõimaluste mitmekesistamine väljaspool valla keskust: tegevused avatud ruumis, aga ka aastaringiselt juhendatud regulaarsed tegevused (praegu toimib Laguja noortetoas, mis sai renoveeritud 2016-2017 aastal); uue skatepargi rajamine; Nõo kultuurikalendri loomine ja töösse rakendamine, et info vallas toimuvatest sündmustest ja võimalustest jõuaks ühes kohas kõigi huvilisteni. Noortekeskuse tegevuste edasiarendus: kaminaruumi renoveerimine, kõõgi väljajehitus, noortekeskuse õueala loomine vallamaja taha, käsitööklassi rajamine. Valla noorsootöö arengukava koostamine uueks perioodiks, noorte kaasamine otsustusprotsessidesse.</p>	<p>Põllumajandustootjad on aktiivsed. Esindatud ka toidutööstus, puiduettevõtted, olemas kruusamaardlad. Palju suuremaid ettevõtteid töödandjana piirkonnas. Kuna Nõo on asukoha poolest atraktiivne elukoht, siis vajalik tekitada juurde erinevaid ettevõtlusega tegelemise võimalusi, toetada väikeettevõtlust ja sellega alustamist. Piirkonnal eeldus saada Tartu lähedaseks puhke- ja konverentsikeskuseks, kohad Meeri, Luke, Palu, Nõgiaru, Tõravere, Nõo. Piirkonnas toimib hästi Vapramäe-Vellavere-Vitipalu SA, mis toimib turismivõrgustikuna ja teostab piirkonna arendus- ja turundusprojekte. Samuti on piirkonna oluliseks turismiobjektiks Luke mõis. Luke mõisa kompleks ja park - toimuvad suvised etendused, õpitoad. Palul lastelaagrid, majutus- ja seminariteenus. Tartu Observatooriumi juures nüüd Kosmose teemapark. Lisandunud on mitmeid turismiettevõtteid, toitlustust ja majutust pakutakse piirkonnas aktiivselt. Piirkonna viidad on üldine vajadus. Vajalik tuua erinevaid tegevusi maapiirkonda (just küladesse). Kõik seminarid ja koolitused ei pea olema alevis. Samuti suurendada sotsiaalse ettevõtluse osakaalu.</p>	<p>Koostöövõrgustike ja kogukonnateenuste arendamine ja toetamine; "500 kodu tuleohutuks" projektis osalemine; puuetega inimeste eluasemete füüsiline kohandamine; veebilehe uuendamine, infovahetuse parandamine (teadetatähvlid). Anda hoogu naabrivalve piirkondade tekkimisele ehk tagada turvalisus ja vara säilimine.</p>

Vald/linn	Prioriteetsed investeeringud	Kogukond/ noored	Ettevõtlus/turism/kohalik tootmine	KOV/sotsiaalteenused
PEIPSIAÄRE	Turism - majutus Kolkjas ja Alatskivil, muuseumite investeeringud - Kolkja muuseumi laiendamine (220 000 EUR toetust saadud), puhke- ja virgestusalade korrastamine ja laiendamine. Alatskivi Kunstide Kooli arenduseks põhikooli 3nda korruse renoveerimine. Tervisekeskuse väljaehitamine Alatskivile. Liivanina sadama arendus Koosal. Kallaste hooldekodu rajamine. Koosa tööstusala arendamine. Kergliiklustee Vara-Varamõisa. Koosa paisjärve puhkeala-promenaad.	Vald tähtsustab noortekeskuste olemasolu igas suuremas keskses ja mänguväljakute rajamist. Multifunktsionaalne spordi mänguväljak Vara keskesse - korvpall, jäähoki. Välgil külamaja, saun. Vara kirik - toimiv kogudus ja teenistused. Toimivad MTÜd: Välgil, Alajõe, Koosa Arendusselts. Koosa Rahvamaja - vajab renoveerimist. Alatskivi alevikku mänguväljak ja turuplats. Vara keskses jalutusrada koos puhke-virgestusala - välised mänguväljakud - male, kabe, pinks.	Piirkond suuresti seotud turismiga, vähe suurettevõtteid ja tootvaid töökohti. Peamine põllumajandus ja köögiviljakasvatus. Jättkuvalt olulised investeeringud piirkonda ja ühisturunduses. Potentsiaali on karavaniparklate arendamiseks Peipsi ääres. Vald on huvitatud puhkealade kaardistamise kava väljatöötamise osalemisest. Oluline ressurss Peipsi ja Emajõe, pilliroog, köögiviljakasvatus. Peipsi ääres vaja avada vaateid. Koosal arendamisel tööstusala kohaliku biomassi töötlemiseks/tootmiseks. Aktiivse puhkuse võimalused ja loodusannid on piirkonna ressurss. Vallas tootmistevõime - puudufirmad, põllumajandus. Alatskivi lossi arendamisel võimalused turismiettevõtlusele, praegu Alatskivil puudus ööbimiskohtadest. Kavandada piirkonda kohalike toodete müügiletid. Alatskivi Looduskeskus - vaja välja ehitada: pesemine, tualetid, majutus. Vaja vahendeid sportliku tegevuse pakkumiseks. Kolkja muuseum - väärt külastuskoht. Kolkjasse plaanis uue SPA ehitus koos majutus- ja toitlustusteenusega. Siguri muuseumi arendus. Kolkja muuseumi laiendamine (220 000 EUR toetust saadud). Alatskivi lossi hoonete juurde majutuskohtade tegemine. Liivi muuseumi admin. hoonete renoveerimine. Tervisekeskuse väljaehitamine Alatskivile. Liivanina sadama arendus Koosal. Vara-Välgil-Alajõe rattamarsruudi väljaarendamine. Koosa tööstusala arendamine.	Vara mõisaait: külastuskeskus, looduskeskus, ait kuulub vallale. Kergliiklustee Vara-Varamõisa vahel, Kallaste jalgpallistaadionile tribüünid ja Vara staadioni renoveerimine. Koosa lasteaia katuse ja Vara põhikooli renoveerimine. Alatskivi Kunstide Kooli arenduseks põhikooli 3nda korruse renoveerimine. Alatskivi paisjärve virgestusala, ujumissillad. Supluskohtade arendamine Kallaste, Kolkja, Nina. Koosa mängude maja ehitus. Vallal toimib hästi turismialane koostöö Peipsimaa Turismi ja Sibulatee võrgustikuga. Vara staadion on renoveeritud, jätkuprojektina välijõusaal. Koosa Mängude maja valmis, kuid jätkuprojektina väga vajalik jõusaali renoveerimine. Alatskivile hooldekodu laiendamine pereelamutena.
TARTU LINN (Tähtvere)	Ilmatsalu keskuse arendamine nii kogukonnale kui ka külastajatele. Oluline ressurss järved, matkarajad ja linnuhoiuala. Ilmatsallu on potentsiaali rajada täismõõdetes golfiväljak ja matkahuviliste keskus. Rahinge ekstreemspordikeskus - tugev ja aktiivne keskus, mida hoida ja edasi arendada. Kergliiklusteed ja turismiinfrastruktuur on vajalikud nii kohalikele elanikele kui ka külastajatele.	Kogukonna jaoks on oluline keskus Rahinge Külakatel. Ruumid renoveeritud, nüüd vaja toetada tegevusvahenditega. Toimuvad erinevad kogukonna huviringid ja koosolekud, sh piirkonna majaühistute koosolekute pidamise koht. Lastele oluline arendada mänguväljakuid külates. Noortekeskus mingil kujul Ilmatsalu endises vallamajas. Vaja multifunktsionaalset spordiväljakut ja mänguväljakuid, nt. Haage, Ilmatsalu. Ilmatsalu puudub toidukauplus ja kohvik/toitlustus, mis oleks sealsele kogukonnale vajalik.	Ettevõtlus aktiivne, palju erinevaid ettevõtteid, lihatööstus, põllumajandus. Turismi arendamiseks on tugev potentsiaal, võiks olla Tartu linna puhkeala. Vajalik arendada kergliiklusteid, viidastamist jms. RMK rajad ja Ilmatsalu linnuvaatlustorn on puhkajate hulgas populaarsed. Ilmatsalu motell on toimiv, kuid vajab ajakohastamist ja investeeringuid. Piirkonnas puudub turistidele vajalik infrastruktuur - WC, toitlustus, majutus, toidukauplus.	Ilmatsalu kogukonna-, huvi-, spordi- ja vabaajakeskuse arendamine, kultuuriürituste korraldamine kohalikele. Ilmatsalu matkaradade arendamine. Infrastruktuuri investeeringud. Sotsiaalsete teenuste laiendamine Tartu linnast Tähtvere piirkonda.
TARTU VALD	Tartu piirkonna prioriteetsed investeeringud on seotud Kõrveküla Põhikooli juurdeehituse, Raadi lasteaia, Kõrveküla spordihoone, Tammistu kultuurimaja, Tartu valla teede, tänavate ja haljasaladega. Oluline tervisespordikeskus - Lähte terviserajad. Turismivõrgustiku edasiarendamine Saadjärve ümbruses ja Jääaja Keskuse uuendamine, toitlustus ja seminariruumide rajamine.	Paikkondade kultuuri- ja külakeskushoonete väljaarendamine (Tammistu, Äksi, Vedu). Lähte ja Kõrveküla kultuurivõimaluste arendamine (ürituste korraldamiseks). Piirkonna ajaloo ja kultuuripärandi üritused (Kärkna kloostripäevad, Miina Härma laulupäevad, Tammistu mõisa vabaõhuüritused). Noortele huvihariduse kättesaadavuse parandamine, noorte omaalgatuse toetamine ja ühiskondliku aktiivsuse tõstmine, andekate toetamine.	Uue traditsioonilise ülevabariigilise või rahvusvahelise tunnustussündmuse väljaarendamine. Piirissaare kultuurilis-loodusliku eripära kui spetsiifilise arengupotentsiaali rakendamine. Valla tööstusladad (Tabivere, Raadi, Lähte). Vooremaa turismipiirkond (Via Vooremaa, Via Hansaetica, Piibe maantee, jalgrattateede projektis osalemine). Saadjärve piirkond (Jääaja teemapark, soomepoisid Äksis, paadisillad, purjespordikeskus, motokeskus Äksis, kallasrajad, Kalevipoja kivid, supelrannad). Raadi puhkekeskus. Kärkna puhkeala. Äksi Villaveski külastuskeskuse loomisele kaasaaitamine. Koostöös RMK-ga Elistvere mõisa aita looduskeskuse rajamine. Laeva jõe puhkeala. Saadjärve piirkonnas toimib koostöövõrgustik - Jääaja Keskus, Elistvere Loomapark, Vudila, erinevad jahtklubid, Saadjärve parveteenus. Majutus ja toitlustus on suurimad kitsaskohad turismivaldkonnas.	Koostöö arendamine sõprusvaldade ja Tartu linnaga valla kultuurielu mitmekesistamiseks. Osalemine Vooremaa Geopargi rajamises ja tegevustes. Osalemine väikesaarte programmis (Piirissaare). Valla temaatiliste spordikeskuste arendamine (Lähte - suusarajad ja ujumine, Kõrveküla spordihall, Raadi spordikeskus, Vedu suusakeskus, Tabivere rattaaed BMX treeningkeskuseks, Laeva spordipark). Tabivere raudteejaamapiirkonna arendus (jalakäijate tunnel, raudteejaamaga ühendav valgustatud kergtee). Jäneseraja pikendusena jalgrattatee Palupõhjani ja edasi. Kergliiklustee (Laeva-Valmaotsa), Laeva lasteaed-külakeskuse küttesüsteemi ja katuse renoveerimine, Laeva Põhikooli katuse vahetus ja staadioni rekonstrueerimine, Laeva Päärstikeskuse soojustamine. Piirissaarele põhja-kanal ja väikelaeva ostmise, saare üldine heakorrastus ja üks kogukonnahoone. Tartu piirkonna prioriteetsed investeeringud on seotud Kõrveküla Põhikooli juurdeehituse, Raadi lasteaia, Kõrveküla spordihoone, Tammistu kultuurimaja, Tartu valla teede, tänavate ja haljasaladega. Oluline tervisespordikeskus - Lähte terviserajad.
RÄPINA (Meeksi)	Puhkealade arendus Peipsi ja Emajõega seondult.	Aravul rahvamaja renoveerimine.	Mets, soo ja pääs Peipsile on põhiline ressurss selles piirkonnas. Ettevõtjaid väga vähe.	Emajõe võrgustiku edasiarendus. Koostöö naaberomavalitsustega.